

Wścieklizna

Choroba ta jest jedną z najdłużej znanych i **najgroźniejszych chorób odzwierzęcych**. Wścieklizna jest wirusową chorobą zakaźną dotyczącą centralnego układu nerwowego, na którą wrażliwe są wszystkie gatunki ssaków, w tym ludzie. Okres inkubacji choroby wynosi od kilku dni do kilku miesięcy. Wirus wścieklizny jest wrażliwy na wysoką temperaturę i światło słoneczne, ale jednocześnie jest wysoce odporny na niskie temperatury.

Wirus wścieklizny przenosi się głównie poprzez kontakt śliny zakażonego zwierzęcia z uszkodzoną skórą lub błoną śluzową (pogryzienie). Zakażenie możliwe jest również m.in. drogą aerogenną, dospojówkową lub poprzez transplantację narządów. W Polsce rezerwuarem wścieklizny jest lis rudy.

Objawy wścieklizny

Okres inkubacji choroby (czyli okres od momentu zakażenia do wystąpienia objawów klinicznych) jest różny i zależy m.in. od ilości wprowadzonego do organizmu wirusa, jego zjadliwości, wrót zakażenia (miejsca zranienia), charakteru (rozległości) ran oraz gatunku i wieku wrażliwego zwierzęcia. Przyjmuje się, że okres inkubacji u zwierząt trwa od kilku dni do ponad 7 lat, przy czym przeważnie wynosi:

- u małych zwierząt (pies, kot, owca, koza, świnia) - od kilku do 90 dni;
- u dużych zwierząt (bydło, koniowate) - od kilku do 180 dni.

Choroba może mieć postać cichą lub szałową, a jej objawy są różne i zależą od gatunku zwierzęcia:

- psy - występuje niepokój, nadmierna pobudliwość, włóczęgostwo, spożywanie niejadalnych przedmiotów, wzmożony popęd płciowy, agresja, ochryple szczekanie, ślinotok, opadanie żuchwy z wypadaniem języka, zez, niedowład kończyn i inne porażenia;
- koty - odnotowuje się podobne objawy jak u psów, przy czym zwierzęta chowają się, uciekają, nieustannie miauczą, zachowują się agresywnie, a śmierć poprzedzona jest zwykle porażeniem kończyn;
- bydło - obserwuje się niestrawność i obniżone łaknienie, wzdęcie, zaparcie lub biegunkę, drgawki poszczególnych grup mięśni, ślinotok, parcie na przeszkody, ciągłe ryczenie, objawy podobne do rui, nienaturalne położenie głowy lub ogona, chwiejność i porażenia kończyn tylnych;
- świnie - występuje lękliwość, ochryple chrząkanie, kurczowe ruchy głowy i gryzienie ściółki;
- owce i kozy - odnotowuje się niepokój, wzmożony popęd płciowy, ochryple beczenie, nagle porażenia i upadki;
- konie - obserwuje się wpadanie na ściany stajni, drgawki mięśniowe, objawy kolkowe i częste oddawanie moczu;
- zwierzęta dzikie - głównym objawem jest utrata wrodzonego lęku. Występuje także agresja przejawiająca się atakami na zwierzęta domowe, gospodarskie i ludzi. Dodatkowo, u nietoperzy obserwuje się utratę zdolności lotu, nadpobudliwość na dotyk i dźwięk, przewracanie się na grzbiet i aktywność dzienną niespotykaną u zdrowych osobników.

Należy podkreślić, iż nie wszystkie wymienione objawy muszą wystąpić u każdego zwierzęcia zakażonego wirusem wścieklizny.

Profilaktyka wścieklizny

1. Szczepienia ochronne lisów wolno żyjących.

Uwzględniając, iż w Polsce rezerwuarem wirusa wścieklizny jest lis rudy, na obszarach o największym ryzyku wystąpienia wścieklizny Inspekcja Weterynaryjna prowadzi szczepienia lisów wolno żyjących.

Doustna szczepionka przeznaczona dla lisów znajduje się w blistrze zatopionym w przynęcie. Przynęta ma za zadanie zachęcić zwierzę do pobrania szczepionki. Szczepionka rozrzucana jest z samolotu/śmigłowca lub wykładana ręcznie. Wykładanie szczepionki poprzedzane jest akcją informacyjną. Informacja o terminie i sposobie przeprowadzenia szczepień ochronnych w miejscowościach położonych na obszarze, na którym będą one przeprowadzane oraz w miejscowościach graniczących z tym obszarem przekazywana jest w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

2. Szczepienia zwierząt domowych i gospodarskich.

W celu zabezpieczenia przed chorobą zwierzęta powinny być szczepione. **W Polsce obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliznie, zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podlegają psy powyżej 3. miesiąca życia.** Posiadacze psów są obowiązani zaszczyć psy przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3. miesiąca życia, a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia ostatniego szczepienia. Szczepień psów przeciwko wściekliznie dokonują lekarze weterynarii świadczący usługi weterynaryjne w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt. Po przeprowadzeniu szczepienia posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie lub dokonuje się wpisu w paszporcie. Na obszarach występowania wścieklizny zalecane są również szczepienia kotów, a także zwierząt gospodarskich, jeśli mogą mieć one kontakt z dzikimi zwierzętami, takimi jak: lis, jenot, kuna itp.

Kto uchyla się od obowiązku ochronnego szczepienia psów przeciwko wściekliznie, a w przypadku wprowadzenia obowiązku ochronnego szczepienia kotów przeciwko wściekliznie – od tego obowiązku - podlega karze grzywny (art. 85a ust. 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt - Dz.U.2020.0.1421 t.j.)

Co zrobić w przypadku ugryzienia człowieka przez dzikie lub domowe zwierzę?

Ważne jest aby jak najszybciej dokładnie przemyć wodą i mydłem ranę lub powierzchnię narażoną na kontakt ze zwierzęciem i skontaktować się z lekarzem medycyny.

Każde ugryzienie człowieka przez dzikie zwierzę lub wzbudzające podejrzenie pogryzienie przez zwierzę domowe wymaga dokładnego sprawdzenia. Zdarzenie powinno zostać zgłoszone powiatowemu lekarzowi weterynarii.